

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**I N F O R M A C I J A o investicijama na području Kantona
Sarajevo za 2010. godinu**

Direktor:

Mr.sci. Fahrudin Đuzo

Sarajevo, januar/siječanj 2012. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

Direktor:
mr.sci. Fahrudin Đuzo

Koordinacija i obrada:
SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA
e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno ekonomskog razvoja:
mr.sc. Maida Fetahagić

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:
Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Šef službe za istraživanje i razvoj:
Gordana Memišević, dipl.ecc.

Priprema i obrada:
Rusmir Šetić, dipl. ecc.
Edin Trgo, IT

Sadržaj

Uvodne napomene

I Isplate za investicije na području Kantona Sarajevo

1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja	5
2. Isplate za investicije prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti	8

II Ostvarene investicije na području Kantona Sarajevo

1. Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi	13
2. Ostvarene investicije prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti	15

Rezime

Izvori

Lista tabela

Tabela 1.	Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo	5
Tabela 2.	Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Federacije BiH	5
Tabela 3.	Struktura isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo i Federacije BiH u %	7
Tabela 4.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2010. po SKD	8
Tabela 5.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2009. po SKD	9
Tabela 6.	Isplate za investicije Kantona Sarajevo u 2010.	10
Tabela 7.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo u 2010. prema SKD	10
Tabela 8.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo prema izvorima i SKD u 2010.	12
Tabela 9.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo	13
Tabela 10.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Federacije BiH	14
Tabela 11.	Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo i Federacije BiH	14
Tabela 12.	Struktura ostvarenih investicija Kantona Sarajevo i Federacije BiH prema SKD u 2010.	16
Tabela 13.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo prema SKD po tehničkoj strukturi u 2010.	17
Tabela 14.	Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2010.	17
Tabela 15.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema tehničkoj strukturi u 2010.	19

Lista grafova

Graf 1	Indeksi isplata za investicije 2010./2009.	6
Graf 2.	Učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u FBiH	6
Graf 3.	Struktura isplata ukupnih investicija prema izvorima sredstava u 2010. (%)	7
Graf 4.	Struktura ukupnih isplata za investicije po djelatnosti investitora u 2010. (%)	11
Graf 5.	Indeksi ostvarenih investicija 2010./2009. po tehničkoj strukturi	14
Graf 6.	Učešće ostvarenih investicija Kantona Sarajevo u FBiH	15
Graf 7.	Struktura ukupno ostvarenih investicija prema namjeni ulaganja u KS u 2010. (%)	18
Graf 8.	Tehnička struktura ostvarenih investicija u 2010.	18

Šifarnik Standardne klasifikacije djelatnosti (SKD)

- A Poljoprivreda, lov i šumarstvo
- B Ribarstvo
- C Rudarstvo
- D Prerađivačka industrija
- E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom
- F Građevinarstvo
- G Trgovina na veliko i malo
- H Ugostiteljstvo
- I Saobraćaj, skladištenje i veze
- J Finansijsko posredovanje
- K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge
- L Javna uprava i odbrana
- M Obrazovanje
- N Zdravstvena i socijalna zaštita
- O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti

Uvodne napomene

U Informaciji o investicijama na području Kantona Sarajevo za 2010. daje se osvrt na isplate i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo.

Informacija se, pored uvoda i rezimea, sastoji od dva dijela.

U prvom dijelu daju se podaci o isplatama za investicije prema izvorima finansiranja za 2010. i za prethodnu godinu, i to za Kanton Sarajevo i za Federaciju BiH. U ovom dijelu data je i struktura isplaćenih investicija prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

U drugom dijelu daju se ostvarene investicije u nova stalna sredstva za 2010. godinu, tehnička struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2010. godini i ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

Kod obrade ukupno ostvarenih investicija u 2010. godini po tehničkoj strukturi podaci, na nivou Kantona Sarajevo i Federaciji BiH data je komparacija sa prethodnom godinom.

Informacija je urađena na bazi Statističkog biltena br. 163, Investicije u stalna sredstva u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2010. godinu, Federalnog zavoda za statistiku, koji je objavljen u decembru 2011. godine.

I Isplate za investicije na području Kantona Sarajevo

1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja

U toku 2010. godine vrijednost isplata za investicije, odnosno novčana ulaganja u stalna sredstva na području Kantona Sarajevo iznose 1.392,8 miliona KM, što je smanjenje za 4% u odnosu na 2009. godinu.

U strukturi izvora finansiranja, u odnosu na 2009. godinu bilježi se samo povećanje isplata iz finansijskih kredita, a iz svih ostalih uočava se smanjenje u odnosu na prošlu godinu.

Tabela 1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo u 000 KM

Godina	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski krediti	Finasijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta	Iz ostalih izvora
2010.	1.392.754	857.347	29.512	348.464	34.512	46.828	76.091
2009.	1.453.369	897.719	67.888	306.778	54.093	47.420	79.471
Index 10/09	96	96	43	114	64	99	96

Na području Federacije BiH vrijednost isplata za investicije u 2010. godini iznose 2.804,4 miliona KM što je smanjenje za 8% u odnosu na 2009. godinu.

U strukturi izvora finansiranja, u odnosu na 2009. godinu bilježi se samo povećanje isplata iz finansijskih kredita, a iz svih ostalih uočava se smanjenje u odnosu na prošlu godinu

Tabela 2. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Federacije Bosne i Hercegovine u 000 KM

Godina	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski krediti	Finasijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta	Iz ostalih izvora
2010.	2.804.366	1.780.168	68.613	670.259	84.359	60.739	140.227
2009.	3.036.284	1.901.678	119.182	627.319	120.199	73.666	194.240
Index 010/09	92	94	58	107	70	82	72

U cjelini gledano, ukupne isplate za investicije su zabilježile smanjenje i na području Kantona Sarajeva, i na području Federacije BiH (Graf 1.).

U strukturi isplata za investicije na području Kantona Sarajevo i Federacije BiH uočava se smanjenje kod svih izvora finansiranja, osim izvora finansijski krediti.

Graf 1.

U 2010. godini došlo je i do izmjena u učešću ukupnih isplata za investicije Kantona Sarajevo u isplatama Federacije BiH, kao i u pojedinim izvorima. Učešće ukupnih isplata Kantona se povećalo sa 47,9 % u 2009.godini na 49,7% u 2010.godini ili za 1,8 indeksna poena. U strukturi pojedinih izvora povećalo se učešće udruženih, a u svim ostalim izvorima sredstava, došlo je do smanjenja učešća u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu. (Graf 2.)

Graf 2.

Tabela 3. Struktura isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo i FBiH u %

Isplate za investicije	2010.			2009.		
	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Ukupno	49,7	100,0	100,0	47,9	100,0	100,0
Iz sopstvenih izvora	48,2	61,6	63,5	47,2	61,8	62,6
Iz udruženih sredstava	43,0	2,1	2,4	57,0	4,7	3,9
Iskorišteni finansijski krediti	52,0	25,0	23,9	48,9	21,1	20,7
Iz sredstava finansijskog lizinga	40,9	2,5	3,0	48,9	3,7	4,0
Iz sredstava fondova	77,1	3,4	2,2	64,4	3,3	2,4
Iz ostalih izvora	54,3	5,5	5,0	40,9	5,5	6,4

U 2010. godini u strukturi izvora finansiranja za investicije dominiraju isplate sopstvenih sredstava, (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) sa učešćem od 61,6% na području Kantona Sarajevo, a sa 63,5% na području Federacije BiH. Sredstva iz iskorištenih finansijskih kredita učestvuju sa 25,0% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 23,9%. (Graf 3.)

Graf 3.

2. Isplate za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Posmatrana struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2010. godini ukazuje da se oko 60% ukupnih isplata na području Kantona odnose na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (17,6%), saobraćaj i veze (15,1%) poslovanje nekretninama, poslovne usluge (13,8%) i snabdijevanje energijom, plinom i vodom (13,4 %). U odnosu na 2009. godinu u strukturi isplata, učešće u trgovini na veliko i malo smanjeno je sa 18,6% na 17,6%. poslovanje nekretninama, poslovne usluge sa 16,7% na 13,8%, Istovremeno je došlo do povećanja učešća isplata za investicije u oblasti finansijskog posredovanja sa 5,7% na 9,7%, itd.

Na nivou Federacije BiH ova struktura ukazuje da se preko 58% ukupnih isplata odnosi na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (18,6%), prerađivačka industrija (18,2% saobraćaj i veze (12,0%) i javna uprava i odbrana (9,9%). U odnosu na učešće u 2009. godinu smanjenje učešća isplata u 2010. godini bilježi prerađivačka industrija sa 19,8% na 18,2%, a povećanje u oblasti trgovina na veliko i malo sa 18,1% na 18,6 %, saobraćaj, skladištenje i veze sa 10,8% na 12,0 %, itd.

Sa stanovišta učešća isplata za investicije Kantona Sarajevo u isplatama iz Federacije BiH uočava se 88,4% učešća u oblasti djelatnosti finansijskog posredovanja, 80,8% u oblasti poslovanja nekretninama, poslovnim uslugama, 68,3% u oblasti snabdijevanje energijom, plinom i vodom, 68,3% u oblasti ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti, itd.

Ukupno učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u Federaciji BiH povećano je sa 47,9% u 2009. god. na 49,7% u 2010. god.

Tabela 4. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2010. po SKD

Područje djelatnosti	000 KM		u %		
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.386.962	2.742.769	99,6	97,8	50,6
A	2.126	36.354	0,2	1,3	5,8
B		168	0,0	0,0	0,0
C	732	49.200	0,1	1,8	1,5
D	157.346	510.695	11,3	18,2	30,8
E	187.002	273.938	13,4	9,8	68,3
F	27.526	114.495	2,0	4,1	24,0
G	245.687	522.251	17,6	18,6	47,0
H	24.572	41.099	1,8	1,5	59,8
I	210.334	335.703	15,1	12,0	62,7
J	135.350	153.104	9,7	5,5	88,4
K	192.342	238.118	13,8	8,5	80,8
L	93.868	278.736	6,7	9,9	33,7
M	15.346	35.816	1,1	1,3	42,8
N	40.321	73.385	2,9	2,6	54,9
O	54.410	79.706	3,9	2,8	68,3
Polj. gazdinstva	5.792	61.597	0,4	2,2	9,4
Ukupno	1.392.754	2.804.366	100,0	100,0	49,7

Poljoprivredna gazdinstva u ukupnim isplatama za investicije u Federaciji BiH učestvuju sa 2,2%, a njihovo učešće u ukupnim investicijama Kantona Sarajevo je 0,4%.

Tabela 5. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2009. po SKD

Područje djelatnosti	000 KM		u %		
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.447.024	2.975.969	99,6	98,0	48,6
A	2.793	50.111	0,2	1,7	5,6
B		388	0,0	0,0	0,0
C	1.530	41.623	0,1	1,4	3,7
D	169.554	601.675	11,7	19,8	28,2
E	193.043	288.813	13,3	9,5	66,8
F	37.481	144.718	2,6	4,8	25,9
G	269.827	550.720	18,6	18,1	49,0
H	19.193	39.073	1,3	1,3	49,1
I	221.884	328.298	15,3	10,8	67,6
J	82.566	161.980	5,7	5,3	51,0
K	243.136	300.656	16,7	9,9	80,9
L	114.505	247.008	7,9	8,1	46,4
M	16.856	47.158	1,2	1,6	35,7
N	43.114	109.575	3,0	3,6	39,3
O	31.543	64.173	2,2	2,1	49,2
Polj. gazdinstva	6.345	60.315	0,4	2,0	10,5
Ukupno	1.453.369	3.036.284	100,0	100,0	47,9

Analiza novčanih ulaganja u stalna sredstva prema djelatnostima investitora Kantona Sarajevo ukazuje na sljedeće:

- Oko 60% ukupnih isplata finansirali su investitori iz četiri djelatnosti: trgovina na veliko i malo (17,6%), saobraćaj i veze (15,1%) poslovanje nekretninama, poslovne usluge (13,8%) snabdijevanje energijom, plinom i vodom (13,4 %). (Graf 4.);
- U ukupnim sopstvenim izvorima finansiranja najznačajniji su investitori iz djelatnosti snabdijevanjem energijom, plinom i vodom, (17,1%), trgovine na veliko i malo (16,0%), saobraćaja, skladištenja i veza (16,0%), finansijsko posredovanje (14,9%), itd;
- U ukupnim isplatama iz udruženih sredstava najznačajni su investitori djelatnosti trgovina na veliko i malo (71,5%), poslovne usluge (18,2%), itd.
- U ukupnim isplatama iz finansijskih kredita najznačajni su investitori iz djelatnosti prerađivačka industrija (25,7%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (22,4%), trgovine na veliko i malo (20,2%), saobraćaja, skladištenja i veza (13,6%), itd;
- U ukupnim isplatama iz finansijskog lizinga najznačajniji su investitori iz djelatnosti trgovine na veliko i malo (38,2%), prerađivačke industrije (16,2%), saobraćaja, skladištenja i veza (14,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (12,3%), itd;

- U ukupnim isplatama iz fondova i budžeta najznačajniji su investitori iz djelatnosti zdravstvena i socijalna zaštita (56,2%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (21,5%), itd;
- U ukupnim isplatama iz ostalih izvora najznačajniji su investitori iz djelatnosti prerađivačka industrija (27,1%), saobraćaja, skladištenja i veza (26,7%), obrazovanje (11,7%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (11,0%), itd; (Tabela 7).

Tabela 6. Isplate za investicije Kantona Sarajevo u 2010.

u 000 KM

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	Ukupno
Pravna lica - ukupno	854.746	29.512	345.326	34.512	46.827	76.039	1.386.962
A	1.045		1.019	28	15	19	2.126
B							0
C	684		33	9		6	732
D	58.672	1.826	89.509	5.591		1.748	157.346
E	146.901		13.942	3.408	2.093	20.658	187.002
F	21.651	488	1.818	1.454	31	2.084	27.526
G	137.416	21.110	70.336	13.167		3.658	245.687
H	15.182		8.738	634		18	24.572
I	137.579		47.444	5.028		20.283	210.334
J	128.122	46	6.640	64		478	135.350
K	86.333	5.368	77.940	4.252	10.054	8.395	192.342
L	81.099	125	5.025		2.689	4.930	93.868
M	5.514	23		252	651	8.906	15.346
N	7.934		2.490	477	26.329	3.091	40.321
O	26.614	526	20.392	148	4.965	1.765	54.410
Polj.gazdinstva	2.602		3.138			52	5.792
Ukupno	857.348	29.512	348.464	34.512	46.827	76.091	1.392.754

Tabela 7. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo u 2010. prema SKD

u %

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	Ukupno
Pravna lica - ukupno	99,7	100,0	99,1	100,0	100,0	99,9	99,6
A	0,1	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,2
B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
D	6,8	6,2	25,7	16,2	0,0	2,3	11,3
E	17,1	0,0	4,0	9,9	4,5	27,1	13,4
F	2,5	1,7	0,5	4,2	0,1	2,7	2,0
G	16,0	71,5	20,2	38,2	0,0	4,8	17,6
H	1,8	0,0	2,5	1,8	0,0	0,0	1,8
I	16,0	0,0	13,6	14,6	0,0	26,7	15,1
J	14,9	0,2	1,9	0,2	0,0	0,6	9,7
K	10,1	18,2	22,4	12,3	21,5	11,0	13,8
L	9,5	0,4	1,4	0,0	5,7	6,5	6,7
M	0,6	0,1	0,0	0,7	1,4	11,7	1,1
N	0,9	0,0	0,7	1,4	56,2	4,1	2,9
O	3,1	1,8	5,9	0,4	10,6	2,3	3,9
Polj. gazdinstva	0,3	0,0	0,9	0,0	0,0	0,1	0,4
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Graf 4.

Struktura isplata za investicije prema izvorima financiranja i djelatnosti, koja je data u Tabeli 8., upućuje na slijedeće:

- isplate iz sopstvenih sredstva, dakle sredstva amortizacije i sredstava za proširenje materijalne osnove rada, učestvuju sa 61,6% u ukupnim isplatama;
- kod investitora iz područja finansijskog posredovanja 94,7%, prerađivačke industrije 93,4% javne uprave i odbrane 86,4%, fi, itd. dominiraju isplate iz sopstvenih sredstava;
- poljoprivredna gazdinstva investirala su 44,9% iz vlastitih izvora;
- isplate iz udruženih sredstava imaju značajno učešće u oblasti trgovine na veliko i malo 8,6% itd;
- isplate iz iskorištenih finansijskih kredita imaju značajno učešće u oblasti prerađivačka industrija 56,9%, poslovanja nekretninama, poslovne usluge 40,5%, ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti 37,5%, ugostiteljstva 35,6% itd;
- isplate iz fondova i budžeta imaju značajno učešće u ukupnim isplatama investitora u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite 65,3%, itd;
- isplate iz ostalih izvora finansiranja imaju značajno učešće u ukupnim isplatama investitora u oblasti obrazovanja (58,0%), snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom (11,0%), zdravstvena i socijalna zaštita 7,7%, itd.

Tabela 8. Struktura isplata za investicije prema izvorima i SKD u 2010.

u %

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	61,6	2,1	24,9	2,5	3,4	5,5	100,0
A	49,2	0,0	47,9	1,3	0,7	0,9	100,0
B							
C	93,4	0,0	4,5	1,2	0,0	0,8	100,0
D	37,3	1,2	56,9	3,6	0,0	1,1	100,0
E	78,6	0,0	7,5	1,8	1,1	11,0	100,0
F	78,7	1,8	6,6	5,3	0,1	7,6	100,0
G	55,9	8,6	28,6	5,4	0,0	1,5	100,0
H	61,8	0,0	35,6	2,6	0,0	0,1	100,0
I	65,4	0,0	22,6	2,4	0,0	9,6	100,0
J	94,7	0,0	4,9	0,0	0,0	0,4	100,0
K	44,9	2,8	40,5	2,2	5,2	4,4	100,0
L	86,4	0,1	5,4	0,0	2,9	5,3	100,0
M	35,9	0,1	0,0	1,6	4,2	58,0	100,0
N	19,7	0,0	6,2	1,2	65,3	7,7	100,0
O	48,9	1,0	37,5	0,3	9,1	3,2	100,0
Polj. gazdinstva	44,9	0,0	54,2	0,0	0,0	0,9	100,0
Ukupno	61,6	2,1	25,0	2,5	3,4	5,5	100,0

II Ostvarene investicije na području Kantona Sarajevo

1. Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi

Podaci o ostvarenim investicijama iskazuju se kao ukupno ostvarene investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva.

Ostvarene investicije prikupljene su i obrađene putem obrasca INV-01 za 2010. godinu.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom godine bez obzira na to jesu li završene i je li izvršena njihova isplata.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, odnosno proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inostranstvu budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova sredstva. U nabavku novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

U skladu sa metodologijom stalna sredstva grupisana su u dvije osnovne grupe: materijalna stalna sredstva i nematerijalna stalna sredstva. U ostvarene investicije u nova stalna sredstva uključeni su troškovi prijenosa vlasništva zemljišta.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2010. godini na području Kantona Sarajevo iznose 1.049,4 miliona KM, što je smanjenje za 3% u odnosu na 2009. godinu.

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do smanjenja došlo u svim kategorijama, osim u kategorijama građevinski radovi i troškovi prijenosa vlasništva zemljišta gdje je zabilježeno povećanje od 5% i 87%.

Tabela 9. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi KS u 000 KM

Godina	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva		
2010.	1.049.402	582.891	417.821	4.498	42.979	1.214
2009.	1.084.593	552.750	439.741	5.513	85.940	650
Index 10/09	97	105	95	82	50	187

Na području Federacije BiH vrijednost ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2010. godini iznosi 2.776,6 miliona KM, što je smanjenje za 1% u odnosu na 2009. godinu.

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do smanjenja došlo u svim kategorijama, osim u kategoriji i troškovi prijenosa vlasništva zemljišta gdje je zabilježeno povećanje od 50%.

Tabela 10. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi FBiH u 000 KM

Godina	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva		
2010.	2.574.023	1.368.922	1.065.317	46.266	90.203	3.316
2009.	2.809.448	1.386.815	1.238.059	52.843	129.524	2.207
Index 10/09	92	99	86	88	70	150

Graf 5.

Učešće ukupno ostvarenih investicija u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo u Federaciji iznosi 40,8% u 2010. godini. Ostvarene investicije u građevinske radove i opremu na području Kantona Sarajevo učestvuju sa 42,6%, odnosno 39,2% u ukupnim ostvarenim investicijama u Federaciji BiH. U strukturi ostvarenih investicija najveće učešće imaju troškovi nematerijalnih stalnih sredstava 47,6%, a najmanje ostala materijalna stalna sredstva 9,7%.

U 2010. godini ostvarene investicije u opremu učestvuju sa 39,8% u ukupno ostvarenim investicijama na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije BiH sa 41,4%. Učešće ostvarenih investicija u građevinske radove je 55,5% u ukupnim investicijama na području Kantona Sarajevo, a 53,2% na području Federacije BiH.

Tabela 11. Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo i FBiH

u %

Ostvarene investicije	2010.			2009.		
	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Ukupno	40,8	100,0	100,0	38,6	100,0	100,0
Građevinski radovi	42,6	55,5	53,2	39,9	51,0	49,4
Strojevi, oprema i transportna sredstva	39,2	39,8	41,4	35,5	40,5	44,1
Ostala materijalna sredstva	9,7	0,4	1,8	10,4	0,5	1,9
Nematerijalna stalna sredstva	47,6	4,1	3,5	66,4	7,9	4,6
Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	36,6	0,1	0,1	29,5	0,1	0,1

Graf 6.

2. Ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2010. godini preko 60% ukupno ostvarenih investicija uloženo je u slijedeća područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (20,0%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%) prerađivačka industrija (13,2%), i finansijsko posredovanje (9,9%).

U 2009. godini ukupne ostvarene investicije u ove djelatnosti na području Kantona Sarajevo iznosile su preko 63%.

Na području Federacije BiH u 2010. godini preko 58% ukupno ostvarenih investicija realizovano je u prerađivačkoj industriji (17,7%), trgovini na veliko i malo (17,5%), (18,3%), saobraćaju i skladištenju i vezama (11,8%) snabdijevanje energijom, plinom i vodom (11,1%),. Dakle, uglavnom, iste djelatnosti koje generišu investicije na području Kantona Sarajevo.

U 2009 godini ukupne ostvarene investicije u ove djelatnosti na području Federacije BiH iznosile su preko 57%.

U 2010. godini značajno je učešće Kantona Sarajevo u Federaciji BiH u skoro svim djelatnostima. Najveće učešće je u djelatnostima: poslovanje nekretninama, poslovne usluge (63,1%), saobraćaj, skladištenje i veze (60,9%), javna uprava i odbrana (62,2%), obrazovanja (58,7%), a najmanje u djelatnosti rudarstva 0,8%, poljoprivrede, lov i šumarstvo 7,3% itd.

Tabela 12. Struktura ostvarenih investicija KS i FBiH u 2010. po SKD

Područje djelatnosti	u 000 KM			u %	
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.043.610	2.512.426	99,4	97,6	41,5
A	2.266	31.203	0,2	1,2	7,3
B		116	0,0	0,0	0,0
C	426	55.491	0,0	2,2	0,8
D	138.689	456.457	13,2	17,7	30,4
E	40.462	286.222	3,9	11,1	14,1
F	65.739	279.447	6,3	10,9	23,5
G	209.377	449.200	20,0	17,5	46,6
H	26.544	50.454	2,5	2,0	52,6
I	185.647	304.787	17,7	11,8	60,9
J	104.045	144.680	9,9	5,6	71,9
K	82.468	130.742	7,9	5,1	63,1
L	71.925	119.574	6,9	4,6	60,2
M	29.168	49.705	2,8	1,9	58,7
N	40.407	72.463	3,9	2,8	55,8
O	46.447	81.885	4,4	3,2	56,7
Polj. gazdinstva	5.792	61.597	0,6	2,4	9,4
Ukupno	1.049.402	2.574.023	100,0	100,0	40,8

Ulaganja u poljoprivredna gazdinstva u ukupno ostvarenim investicijama u 2010. godini imaju učešće na području Federacije BiH od 2,4%, a Kantonu Sarajevo učestvuju sa 0,6%.

Analiza strukture ovih ulaganja ukazuje na slijedeće:

- od ukupno ostvarenih ulaganja u iznosu od 1.049,4 miliona KM, preko 60% odnosno 637,8 miliona KM odnosi se na područje djelatnosti: trgovina na veliko i malo (20,0%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%), prerađivačka industrija (13,2%) i finansijsko posredovanje (9,9%),
- od ukupno ostvarenih investicija u građevinske radove uloženo je 582,9 miliona KM, odnosno preko 50%, uloženo je u trgovinu na veliko i malo (21,6%), prerađivačku industriju (16,6%) i finansijsko posredovanje (11,9%),
- u ukupnim ulaganjima u opremu u iznosu 417,8 miliona KM, preko 60%, odnosi se na saobraćaj, skladištenje i veze (31,7%), trgovina na veliko i malo (18,4%) i javna uprava i odbrana (10,3%);
- u ulaganjima u nematerijalna stalna sredstva najviše participiraju ulaganja u oblasti javna uprava i odbrana (28,3%), trgovinu na veliko i malo 14,4%, finansijsko posredovanje (12,7%) itd.

Tabela 13.**Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2010. po tehničkoj strukturi** u 000 KM

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	581.682	416.839	894	42.981	1.214	1.043.610
A	1.168	977	108	13		2.266
B						0
C	108	317		1		426
D	96.603	39.195	697	2.183	11	138.689
E	27.450	9.853		3.158	1	40.462
F	47.917	15.583	17	2.200	22	65.739
G	125.737	76.828	45	6.210	557	209.377
H	20.943	5.228		373		26.544
I	51.458	132.622		1.530	37	185.647
J	69.405	28.903		5.457	280	104.045
K	50.740	26.772		4.899	57	82.468
L	16.402	43.211	25	12.156	130	71.924
M	21.381	7.696		91		29.168
N	21.815	17.877		692	23	40.407
O	30.555	11.777	2	4.018	96	46.448
Polj. gazdinstva	1.207	981	3.604			5.792
Ukupno	582.889	417.820	4.498	42.981	1.214	1.049.402

Tabela 14. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2010. u %

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	99,8	99,8	19,9	100,0	100,0	99,4
A	0,2	0,2	2,4	0,0	0,0	0,2
B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
D	16,6	9,4	15,5	5,1	0,9	13,2
E	4,7	2,4	0,0	7,3	0,1	3,9
F	8,2	3,7	0,4	5,1	1,8	6,3
G	21,6	18,4	1,0	14,4	45,9	20,0
H	3,6	1,3	0,0	0,9	0,0	2,5
I	8,8	31,7	0,0	3,6	3,0	17,7
J	11,9	6,9	0,0	12,7	23,1	9,9
K	8,7	6,4	0,0	11,4	4,7	7,9
L	2,8	10,3	0,6	28,3	10,7	6,9
M	3,7	1,8	0,0	0,2	0,0	2,8
N	3,7	4,3	0,0	1,6	1,9	3,9
O	5,2	2,8	0,0	9,3	7,9	4,4
Polj. gazdinstva	0,2	0,2	80,1	0,0	0,0	0,6
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Graf 7.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva prema tehničkoj strukturi i djelatnostima daju se u Tabeli 15. i upućuju na slijedeće:

- od ukupno ostvarenih investicija, na građevinske radove odnosi se 55,5%, a opremu 39,8%;
- najveći dio ulaganja u građevinske radove odnosi se na djelatnosti ugostiteljstvo 78,9%, obrazovanje (73,3), građevinarstvo (72,9%), prerađivačka industrija (69,7%), itd;

Graf 8.

- ulaganje u opremu je najviše zastupljeno u oblastima prerađivačka industrija (74,4%), saobraćaj, skladištenje i veze (71,4%), javna uprava i odbrana (60,1%), zdravstvene i socijalne zaštite (44,2%), itd;
- u ulaganjima, u nematerijalna stalna sredstva, najviše participiraju oblasti javna uprava i odbrana (16,9%), snadbjevanje energijom, plinom i vodom (7,8%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (5,9%), finansijsko posredovanje (5,2%), itd.

Tabela 15. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema tehničkoj strukturi u 2010. u %

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	55,7	39,9	0,1	4,1	0,1	100,0
A	51,5	43,1	4,8	0,6	0,0	100,0
B						
C	25,4	74,4	0,0	0,2	0,0	100,0
D	69,7	28,3	0,5	1,6	0,0	100,0
E	67,8	24,4	0,0	7,8	0,0	100,0
F	72,9	23,7	0,0	3,3	0,0	100,0
G	60,1	36,7	0,0	3,0	0,3	100,0
H	78,9	19,7	0,0	1,4	0,0	100,0
I	27,7	71,4	0,0	0,8	0,0	100,0
J	66,7	27,8	0,0	5,2	0,3	100,0
K	61,5	32,5	0,0	5,9	0,1	100,0
L	22,8	60,1	0,0	16,9	0,2	100,0
M	73,3	26,4	0,0	0,3	0,0	100,0
N	54,0	44,2	0,0	1,7	0,1	100,0
O	65,8	25,4				100,0
Polj.gazdinstva	20,8	16,9	62,2	0,0	0,0	100,0
Ukupno	55,5	39,8	0,4	4,1	0,1	100,0

Rezime

- U toku 2010. godine isplate investicija na području Kantona Sarajevo iznose 1.392,8 miliona KM, što je 49,7% ukupnih isplata Federacije BiH. U odnosu na 2009. godinu došlo je do smanjenja isplata za investicije na području Kantona Sarajevo za 4%, a na području Federacije BiH za 8%.
- U 2010. godini u strukturi izvora finansiranja dominiraju isplate za investicije iz sopstvenih sredstava (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) sa učešćem od 61,6% na području Kantona Sarajevo, a sa 63,5% na području Federacije BiH. Sredstva iz izvora iskorištenih finansijskih kredita učestvuju sa 25,0% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 23,9%.
- Struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2010. godini ukazuje da se oko 60% ukupnih isplata na području Kantona Sarajevo odnosi na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (17,6%), saobraćaj i veze (15,1%) poslovanje nekretninama, poslovne usluge (13,8%) snabdijevanje energijom, plinom i vodom (13,4%). Učešće isplata Kantona Sarajevo u isplatama Federacije BiH iznosi 49,7% i najveće učešće je na području finansijsko posredovanje (88,4%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge 80,8%, snabdijevanje energijom, plinom i vodom 68,3% itd.
- Vrijednost efektivno izvršene izgradnje objekata i nabavke opreme i ostalog u 2010. godini na području Kantona Sarajevo iznosi 1.049,4 miliona KM, odnosno preko 37% vrijednosti ostvarenih investicija Federacije BiH.
- U ukupnim ostvarenim investicijama u nova stalna sredstva građevinski radovi učestvuju sa 55,5% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije BiH sa 52,3%, oprema učestvuje sa 39,8 % na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 42,6 %.
- Sa stanovišta namjene ulaganja, preko 60% ukupno ostvarenih investicija Kantona Sarajevo uloženo je u slijedeća područja: trgovina na veliko i malo (20,0%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%), prerađivačka industrija (13,2%), i finansijsko posredovanje (9,9%). U 2010. godini sa stanovišta namjene, ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo učestvuju preko 48% u Federaciji BiH, a poslovanje nekretninama, poslovne usluge (63,1%), saobraćaj, skladištenje i veze (60,9%), javna uprava i odbrana (62,2%), obrazovanja (58,7%), a najmanje u djelatnosti rudarstva 0,8%, poljoprivreda, lov i šumarstvo 7,3% itd.

Izvori:

- ❑ Investicije u stalna sredstva Federaciji Bosne i Hercegovine 2010, Statistički bilten 163. Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, decembar 2011. godine.
- ❑ Informacija o investicijama na području Kantona Sarajevo u 2009.godini, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Sarajevo, januar 2011.